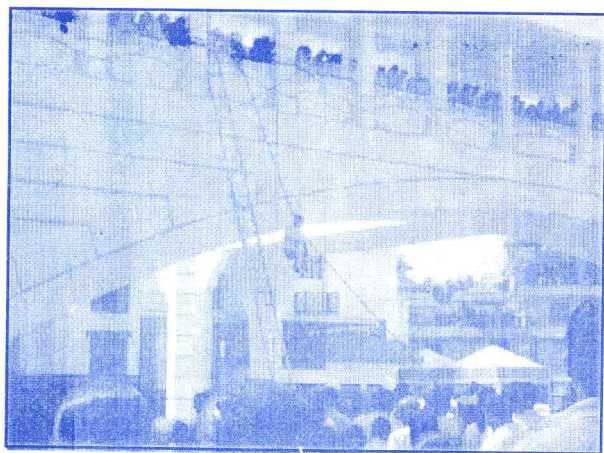

সন্ধান আৰু উদ্ধাৰ কাৰ্য্যৰ হাতপুথি

অসম চৰকাৰৰ দুৰ্যোগ শংকা
নিয়ন্ত্ৰণ কোষ (ৰাজহ বিভাগ) ৰ
দ্বাৰা প্ৰচাৰিত।

প্রথম অধ্যায়

সন্ধান আৰু উদ্ধাৰ (SEARCH AND RESCUE) :

সন্ধান আৰু উদ্ধাৰকাৰ্য্য হ'ল বিশেষভাবে প্রশিক্ষণপ্ৰাপ্ত লোকৰ দ্বাৰা গঠিত দল বা গোটৰ কাৰিকৰী কাম। প্রশিক্ষণপ্ৰাপ্তসকলে জীৱনৰ প্ৰতি ভাবুকি থকা প্ৰতিকূল পৰিস্থিতিতো উদ্ধাৰকাৰ্য্য চলায়; আহত বা আঘাতপ্ৰাপ্ত সকলক শুশ্ৰূষা কৰে। জনসাধাৰণৰ পূৰ্ণ সহায়-সহযোগিতাত সন্ধান আৰু উদ্ধাৰকাৰ্য্য চলোৱা হয়। সন্ধান আৰু উদ্ধাৰকাৰ্য্য হ'ল দলবদ্ধভাৱে কৰা কাম আৰু ইয়াক দুই ধৰণেৰে চলোৱা হয় :-

- ১) স্থানীয় উদ্ধাৰ কাৰীৰ জৰিয়তে (Community Local Rescuers): ঘূৰ্ণীবতাহ, বানপানী, ভূমিকম্প, অগ্নিকাণ্ড আদিৰ দৰে যিকোনো প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগৰ পিচত প্ৰয়োজনীয় নিৰাপত্তা ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰি ততালিকে উদ্ধাৰকাৰ্য্য আৰম্ভ কৰা হয়।
- ২) নিজৰ ঠাইৰ বাহিৰৰ উদ্ধাৰকাৰী (Outside Community Resources): যেতিয়া পৰিস্থিতি জটিল হয় আৰু যেতিয়া স্থানীয় উদ্ধাৰকাৰীসকলো সুদক্ষ বা নিপুন নহয় বা প্ৰয়োজনীয় আহিলাও যেতিয়া লগত নাথাকে, তেতিয়া নিজৰ ঠাইৰ বাহিৰৰ বিশেষজ্ঞৰ সহায়-সহযোগিতা জৰুৰী হৈ পৰে।

ঘূৰ্ণীবতাহ, বানপানী, ভূমিকম্প আৰু অগ্নিকাণ্ডৰ পিচত উদ্ধাৰকাৰীসকলে ততালিকে উদ্ধাৰকাৰ্য্য চলাব লাগে। কেতিয়াবা

কেতিয়াবা এনেধৰণৰ দুৰ্যোগৰ ফলত সৃষ্টিহোৱা ধ্বংসাৱশেষত মানুহ আৱদ্ধ হৈ পৰিব পাৰে। তেনে পৰিস্থিতিত ততালিকে প্ৰয়োজনীয় উদ্ধাৰকাৰ্য্য চলোৱা দৰকাৰ। যিকোনো ধৰণৰ দুৰ্যোগৰ সম্ভাৱনাই দেখাদিলে বা দুৰ্যোগৰ উমান পালে মুহূৰ্ততে কামত লাগিব পৰাকৈ উদ্ধাৰকাৰীসকল সাজু হৈ থাকিব লাগে। কোনো ধৰণৰ দুৰ্যোগ চলি নথকা সময়ত অৰ্থাৎ স্বাভাৱিক পৰিৱেশত অনুশীলন বা আখৰা আৰু প্ৰশিক্ষণ / কৃত্ৰিম কুচ্-কাবাজ (মকড্ৰিল)ৰ জৰিয়তে উদ্ধাৰকাৰীসকলক কৰ্ম নিপুন কৰি ৰাখিব পৰা যায়। উদ্ধাৰকাৰী দলক সময়ে সময়ে উন্নতমানৰ প্ৰশিক্ষণ দি থাকিব লাগে।

১.১ উদ্দেশ্য (Objectives) :

ভাঙিপৰা ঘৰৰ ধ্বংসাৱশেষৰ তলত বা প্ৰচণ্ড ঘূৰ্ণীবতাহ, বানপানী, ভূমিকম্প আৰু অগ্নিকাণ্ডত আৱদ্ধহৈ পৰা জীৱিতসকলক উদ্ধাৰ কৰা।

আৱদ্ধহৈ পৰা জীৱিতসকলক প্ৰাথমিক চিকিৎসা প্ৰদান কৰা আৰু তেনেলোকক চিকিৎসাৰ কাৰণে প্ৰেৰণ কৰা।

বিপজ্জনকভাৱে ভাগি পৰা ঘৰবোৰ / গাঁথনিবোৰক অস্থায়ী ৰক্ষণাবেক্ষণ দিবৰ বাবে ততালিকে প্ৰয়োজনীয় ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা।

মৃতদেহবোৰ হস্তান্তৰ, উদ্ধাৰ আৰু স্থানান্তৰিত কৰা।

নিজকে উদ্ধাৰ কৰাৰ কাৰণে স্থানীয় সঁজুলিবোৰ কেনেকৈ ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে সেই সম্পৰ্কে অনুশীলন, প্ৰশিক্ষণ আৰু সজাগতা সৃষ্টি কৰা।

১.২ দল গঠন (Team Composition) :

জৰুৰীকালীন পৰিস্থিতিত কাম কৰাৰ আগ্ৰহ, ক্ষমতা আৰু সামৰ্থ্য থকা শাৰীৰিকভাৱে সক্ষম আৰু মানসিকভাৱে সবল পুৰুষ আৰু মহিলা স্বেচ্ছাসেবীকলৈ উদ্ধাৰকাৰী দল গঠন কৰিব পাৰি।

পুৰুষ-মহিলা উভয়ে স্বেচ্ছাসেবী হ'ব পাৰে। বয়স ১৮ বছৰৰ ওপৰৰ হ'ব লাগিব। শিক্ষাগত অৰ্হতা-স্থানীয় ভাষাত লেখা-পঢ়া কৰিব জনা হলেই হ'ল।

প্ৰাক্তন সৈনিক বা সামৰিক বাহিনীৰ লোক আৰু কাৰিকৰি বিদ্যাত নিপুন স্থানীয় ব্যক্তি বা গাৱঁৰ ব্যক্তিক অগ্ৰাধিকাৰ দিয়া হ'ব।

প্ৰতিটো নিৰাপদ আশ্ৰয়স্থলে ৮ জন সদস্যক লৈ একোটাকৈ উদ্ধাৰকাৰী গোট গঠন কৰা দৰকাৰ। ইয়াৰে অতি কমেও দুজন সদস্য হ'ব লাগিব কৰ্মক্ষেত্ৰত নিপুন ব্যক্তি। নিৰাপদ আশ্ৰয়স্থল, ৰাইজ আৰু ওচৰ-পাজৰৰ গাওঁবোৰৰ পৰাই সদস্যসকলক লোৱা হ'ব —

দলৰ নেতা	-	১ জন
কৰ্মত নিপুন ব্যক্তি	-	২ জন
সদস্য	-	৫ জন

‘সন্ধান আৰু উদ্ধাৰ কাৰ্য্য’ শীৰ্ষক বিষয়ৰ ওপৰত চৰকাৰ, সামাজিক সংস্থা বা আন যি কোনো বেচৰকাৰী সংস্থাই আয়োজন কৰা প্ৰশিক্ষণ পাঠ্যক্ৰমত অংশগ্ৰহণ কৰিবৰ বাবে সদস্যসকলৰ আগ্ৰহ থাকিব লাগিব।

১.৩ উদ্ধাৰকাৰীৰ দায়িত্ব (Duties of the Rescuer) :

নিৰ্দ্ধাৰণ (ASSESSMENT) :

ক্ষয়-ক্ষতি সঠিকভাৱে নিৰ্দ্ধাৰণ বা নিৰূপণ কৰিব পাৰিলে সময়ো বাচে আৰু কাম-কাজো উন্নত হয়। ক্ষয়-ক্ষতিৰ পৰিমাণ, ক্ষতিগ্ৰস্ত অঞ্চললৈ কেনেকৈ যাব পাৰি, কি কি ক্ষতি হ'ল আদি তথ্যবোৰ সংগ্ৰহ কৰক। অধিক ক্ষয়-ক্ষতি হোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে নে কি — তাৰো উমান লওক। ক্ষয়-ক্ষতিৰ নিৰ্দ্ধাৰণ বা নিৰূপণ দুই প্ৰকাৰে কৰিব পাৰি :-

১) তথ্য (Information) :

স্থানীয় নেতা বা দলৰ নেতাই দিয়া তথ্যবোৰ অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। ডিজেণ্টাৰ প্ৰিপিয়াৰ্ডনেচ (দুৰ্যোগ প্ৰশমনৰ অৰ্থে সশ্ৰম) কমিটিৰ পৰা পোৱা তথ্যও গুৰুত্বপূৰ্ণ।

২) পৰ্যবেক্ষণ (Observation) :

ক্ষয়-ক্ষতিৰ জৰীপ বা নিৰূপণৰ সময়ত নিম্নোলিখিত কথা তিনিটা মানিচলক :-

- ক) চাওক (LOOK) — দুৰ্ঘটনাবোৰ ভালকৈ অনুধাবণ কৰক আৰু তাক তন্ন তন্নকৈ পৰীক্ষা কৰক।
- খ) শুনক (LISTEN) — দুৰ্গত ব্যক্তি, ৰাইজ, চৰকাৰী নথি-পত্ৰ আদিয়ে দিয়া তথ্যৰ উৎসবোৰৰ কথা শুনক। দুৰ্গত ব্যক্তি সম্পৰ্কীয় তথ্যবোৰ নিৰূপন কৰক।
- গ) অনুভৱ কৰক (FEEL) — প্ৰাপ্ত তথ্য সম্পৰ্কে, বিপদৰ জটিলতা আৰু আপোনাৰ সহাৰি দিব পৰা ক্ষমতা সম্পৰ্কে পতিয়ন যাওঁক।

পৰিকল্পনা (PLAN) :

উদ্ধাৰ কাৰ্য হ'ল একদলীয় প্ৰচেষ্টা। এই কামৰ পৰা সৰ্বাধিক সফলতা পাবলৈ হলে দলৰ সদস্য সকলৰ মাজত সমন্বয় থাকিব লাগিব। ক্ষয়-ক্ষতিৰ নিৰূপন কৰাৰ পিছতহে উদ্ধাৰকাৰী দলে নিম্নোলিখিত বিৱৰণৰ আধাৰত উদ্ধাৰ কাৰ্য্যৰ প্ৰকৃত পৰিকল্পনা সঠিকভাৱে কৰিব পাৰিব।

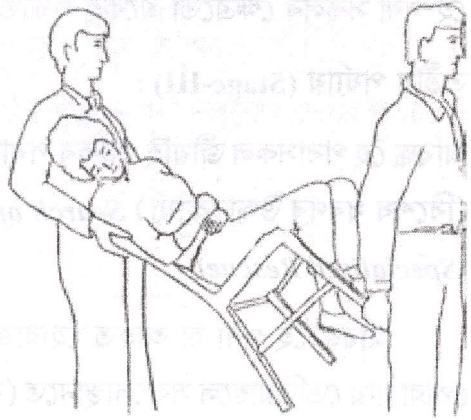
- ১) জনশক্তি (Manpower)
- ২) সা-সঁজুলি (Equipments)
- ৩) প্ৰণালী (Methods)

উদ্ধাৰকাৰ্য্য (RESCUE STAGES) :

প্ৰথম পৰ্য্যায় (Stage-1)

বাহ্যিক পৰ্য্যবেক্ষণ (জৰুৰী উদ্ধাৰ কাৰ্য্য) *Surface Causality (Emergency Rescue)*

দুৰ্ঘটনাৰ বাহ্যিক পৰ্য্যবেক্ষণ, ক'ত কিমানজন দুৰ্ঘটনাগ্ৰস্ত হৈছে তাক ঠাৱৰ কৰিবলৈকে ক্ষতিগ্ৰস্ত এলেকাটোৰ বাহিৰৰ ফালৰ পৰা উদ্ধাৰ কাৰ্য্য চলোৱা হয় আৰু উদ্ধাৰ কৰা লোক সকলক প্ৰাথমিক চিকিৎসা প্ৰদান কৰা হয়। উদ্ধাৰ কৰা লোকসকল যদি গুৰুতৰভাৱে আঘাতপ্ৰাপ্ত

হয় তেতিয়াহলে তেওঁলোকক প্ৰাথমিক চিকিৎসা দিয়াৰ অন্তত যথাসম্ভৱ সোনকালে নিকটৱৰ্তী চিকিৎসালয়লৈ চিকিৎসাৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰা হয়।

দ্বিতীয় পৰ্য্যায় (Stage-II) :

সামান্যভাবে ক্ষতিগ্ৰস্ত হোৱা ঘৰবোৰত সন্ধান (তৎক্ষণাত উদ্ধাৰ) *Search in Slightly Damaged Buildings (Immediate Rescue)*

যি কোনো দুৰ্যোগৰ পিচতে উদ্ধাৰকাৰী দল সামান্য ক্ষতিগ্ৰস্ত ঘৰবোৰলৈ যোৱা দৰকাৰ। কিজানি, সহজে লগ পাব নোৱাৰিলেও আৱদ্ধ হৈ পৰা সকলৰ যিকোনো এজনৰ লগত যোগাযোগ স্থাপন কৰিব পৰা হয়ই। দুৰ্যোগ কালত ক্ষতিগ্ৰস্ত ঘৰ বা অট্টালিকাত প্ৰৱেশ কৰাৰ পূৰ্বে

এই কথা ভালদৰে বিশ্লেষণ কৰি চাব লাগিব যে আৱদ্ধ হৈ থকা সকলক নিৰাপদে উদ্ধাৰ কৰিবৰ বাবে কোনটো পদ্ধতি আটাইতকৈ ফলপ্ৰসূ হয়। উদ্ধাৰকাৰী বা আহত ব্যক্তি - কোনো এজনৰো জীৱন বিপন্ন নকৰাকৈ উদ্ধাৰকাৰী দলৰ মূৰব্বীয়ে সঠিক সিদ্ধান্ত ল'ব লাগিব। সকলো সময়তে বা সকলো ক্ষেত্ৰতে নিৰাপত্তা সুনিশ্চিত কৰিব লাগিব। আৱদ্ধ হৈ পৰা সকলৰ ক্ষেত্ৰতো একেই পদ্ধতি অৱলম্বন কৰিব লাগিব।

তৃতীয় পৰ্য্যায় (Stage-III) :

আৱদ্ধ হৈ পৰাসকল জীয়াই থাকিব পৰাৰ সম্ভাৱনা থকা স্থানত সন্ধান (বিশেষ ধৰণৰ উদ্ধাৰকাৰ্য্য) *Search of Possible Survival Points (Specialised Rescue)*

আৱদ্ধ হৈ পৰা বা আহত হোৱাজন যদি জীয়াই থকাৰ উমান পোৱা যায় তেতিয়াহলে সকলোস্থানতে (য'ত সম্ভৱ হয়) আৰু নিৰ্বাচিত স্থানত সন্ধান কাৰ্য্য চলাব লাগিব। উদ্ধাৰকাৰী গোটে সঠিক পদ্ধতি অৱলম্বন কৰি উদ্ধাৰ কাৰ্য্য চলাবলৈ যত্ন কৰিব লাগিব। অগ্ৰাধিকাৰ ভিত্তিত বা সৰ্বপ্ৰথমে নিৰাপত্তা প্ৰাদানৰ কথা কে বিবেচনা কৰিব লাগিব।

চতুৰ্থ পৰ্য্যায় (Stage-IV) :

নিৰ্দিষ্ট ধ্বংসাৱশেষ পৰিস্কাৰ (বিশেষধৰণৰ উদ্ধাৰকাৰ্য্য)

Selected Debris Clearance (Specialised Rescue)

আৱদ্ধহৈ পৰা সকলক সঠিকভাৱে গণনা নকৰালৈকে আৰু তেওঁলোকৰ পৰিচয় নোহোৱা পৰ্য্যন্ত উদ্ধাৰকাৰীদলে সন্ধানকাৰ্য্য চলাই থকা উচিত।

পঞ্চম পৰ্য্যায় (Stage-V) :

সাধাৰণ ধ্বংসাৱশেষ পৰিস্কাৰ (বিশেষধৰণৰ উদ্ধাৰকাৰ্য্য)

General Debris Clearance (Specialised Rescue)

ধ্বংসাৱশেষৰ মাজত আৱদ্ধ হৈ পৰা সকলৰ লগত যোগাযোগ কৰিব পৰা সম্ভাৱ্য সকলো পথ যেতিয়া বন্ধ হৈ যায় বা তেওঁলোকৰ লগত যোগাযোগ কৰিব নোৱাৰা হৈ পৰে তেতিয়া ধ্বংসাৱশেষ / জাৰৰ-জোঁথৰবোৰ আঁতৰাই আৱদ্ধ ব্যক্তিৰ ওচৰলৈ যাব লাগে।

বিশেষজ্ঞসকলৰ দ্বাৰা গঠিত উদ্ধাৰকাৰী দলবোৰ শেষৰ পৰ্য্যায় তিনিটা অৱলম্বন কৰিব লাগে।

দ্বিতীয় অধ্যায়

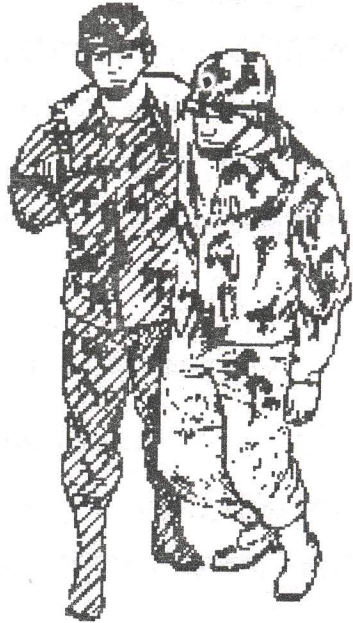
জৰুৰীকালীন উদ্ধাৰ (EMERGENCY RESCUE) :

কেতিয়াবা জৰুৰী অৱস্থাত উদ্ধাৰকাৰী দলটোৰ ওচৰত উদ্ধাৰত সহায়ক সামগ্ৰী পৰ্যাপ্ত পাৰিমাণে নাথাকে। উদ্ধাৰকাৰ্য্যত উপযোগী হ'বপৰা অন্যান্য বিভিন্ন পদ্ধতি আছে। এইবোৰ পদ্ধতিক “উদ্ধাৰৰ জৰুৰী পদ্ধতি” বুলি জনা যায়। উদ্ধাৰৰ বাবে উপযোগী পদ্ধতিটো দুৰ্ঘটনাৰ ধৰণ, আঘাতৰ ধৰণ আৰু দুৰ্ঘটনাটো কি অৱস্থাত পোৱা গৈছে, সেই অনুসৰিহে নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা হয়।

২.১ এজন উদ্ধাৰকাৰীৰে উদ্ধাৰ (Rescues with One Rescuer)

২.১.১ মানৱ পেং (Human Crutch) :

উদ্ধাৰকাৰীজনে আঘাতপ্ৰাপ্ত লোকজনৰ প্ৰতি পেঙৰ দৰে কাম কৰে। এই পদ্ধতিটো তেতিয়া গ্ৰহণ কৰা হয় যেতিয়া দুৰ্ঘটনাটো তেওঁলোকক সহায় কৰিবপৰা অৱস্থাত থাকে। উদ্ধাৰকাৰীজনে থিয় হয় আৰু আঘাতপ্ৰাপ্তজনৰ বাহুদুটা তেওঁৰ কান্ধত থবলৈ সহায় কৰে। উদ্ধাৰকাৰীজনে তেওঁক দৃঢ় মুষ্টিৰে ধৰে। একে সময়তে উদ্ধাৰকাৰীজনে

তেওঁৰ আনখন হাতেৰে আঘাতপ্ৰাপ্ত লোকজনৰ কঁকালত মেৰিয়াই ধৰে আৰু তেওঁক লৰচৰ কৰাত সহায় কৰে। ইয়াকে কোৱা হয় “মানৰ পেং”।

২.১.২ পিঠিত তুলি (Pick-a-back) :

এই পদ্ধতিটো কেৱল তেতিয়াহে প্ৰযোজ্য যেতিয়া দুৰ্ঘটনাত পতিত লোকজন সচেতন হৈ থাকে, কোনো আঘাত নহয়, অথচ খোজ কাঢ়িব নোৱাৰে।

উদ্ধাৰকাৰীজনে আহত লোকজনক তেওঁৰ পিঠিত উঠাই লয়। আহত লোকজনে তেওঁৰ ভৰি আৰু হাতেৰে উদ্ধাৰকাৰী লোকজনৰ ক্ৰমে কঁকাল আৰু ডিঙিত মেৰিয়াই ধৰে। উদ্ধাৰকাৰীজনে তেওঁৰ দুয়োখন হাত পিছৰফালে আৰু

পিঠিৰফালে নাইবা আঠৰ তললৈ প্ৰসাৰিত কৰি দিয়ে আৰু আঘাতপ্ৰাপ্ত লোকজনৰ ভাৰ বাহন কৰে। এয়াই “পিঠিত তুলি” উদ্ধাৰ কৰা পদ্ধতি।

২.১.৩ পিঠিত তুলি (ওলোটাই) Pick-a-Back (Reverse) :

এই পদ্ধতিটো তেতিয়াই প্ৰয়োজন হয় যেতিয়া দুৰ্ঘটনাত পতিত লোকজন সচেতন হৈ থাকে অথচ তেওঁৰ পেট নাইবা বুকুত পোৰে,

ডিঙি নাইবা মুখত আঘাত হয় (শৰীৰৰ ওপৰ অংশত)। উদ্ধাৰকাৰীজনে ৰোগীজনৰ পিঠিৰ ফালটো পিঠিত লগাই লৈ ভাৰ বহন কৰে। উদ্ধাৰকাৰীজনে তেওঁৰ দুয়োখন হাত পিঠিৰ ফালে প্ৰসাৰিত কৰি আহত লোকজনৰ কঁকালত দৃঢ়মুষ্টিৰে ধৰে। উদ্ধাৰকাৰীজনে সন্মুখৰ ফালে হালি যায় আৰু আহত ব্যক্তিজনৰ ভৰিদুখন ওপৰলৈ তুলি উদ্ধাৰকাৰীজনে ব্যক্তি জনক তেওঁৰ পিঠিত তুলি লয়। এয়াই “পিঠিত তুলি (ওলোটাই)” উদ্ধাৰ কৰা পদ্ধতি।

২.১.৪ অগ্নিনিৰ্বাপনকাৰীৰ লিফট (Fireman's Lift) :

“অগ্নিনিৰ্বাপনকাৰীৰ লিফট” হ'ল আহত লোকক তুলিবলৈ আৰু কঢ়িয়াবলৈ ন'টা পৰ্যায়ৰ পদ্ধতি আছে। যদি আহত লোকজন অচেতন হয়, কিন্তু শৰীৰত কোনো আঘাত নহয় তেতিয়া এই পদ্ধতি লোৱা হয়। এজন অকলশৰীয়া উদ্ধাৰকাৰীয়ে আহতলোকক উচ্চ স্থানৰপৰা নিম্নস্থানলৈ কঢ়িয়াই নাইবা আহত লোকক অট্টালিকাৰ নিম্নাংশৰপৰা ওপৰ মহলালৈ কঢ়িয়াবলৈ আৰু জখলাৰে কঢ়িয়াই নিবলৈ এক সহজ পদ্ধতি।

- ক) যদি দুৰ্ঘটনাত পতিত লোকজন তেওঁৰ পিঠিৰ মূৰাকৈ পৰে, উদ্ধাৰকাৰীজনে এটা আঁঠুৰে আঁঠু কাঢ়িব।
- খ) উদ্ধাৰকাৰীজনে আহত লোকজনৰ পিঠিখন লাহেকৈ ঘূৰাই দিব, এখন হাতেৰে আহত লোকজনৰ মুখখন ধৰিব আৰু আনখন হাতেৰে আহত লোকজনৰ হাতৰ আগ ভাগটো ধৰিব।
- গ) তাৰপিছত উদ্ধাৰকাৰীজনে তেওঁৰ হাতদুখন আহত লোকজনৰ বাহুমূলৰ তলেৰে সুমুৰাই দিব আৰু আহত লোকজনৰ বুকুখন প্ৰথমতে উদ্ধাৰকাৰীজনৰ অঁঠুদুটাৰফালে তুলি ল'ব।

- ঘ) উদ্ধাৰকাৰীজনে তাৰপিছত আহতলোকজনক লাহে লাহে তুলি দিব আৰু তেওঁক আঁঠুকঢ়া অৱস্থাত ৰাখিব।
- ঙ) উদ্ধাৰকাৰীজনৰ হাত দুখন তাৰপিছত আহত লোকজনৰ দেহৰ চাৰিওফালে প্ৰসাৰিত কৰি দিব আৰু আহত লোকজনক তেওঁৰ ভৰি দুখনত ঠিয় কৰাই তুলি ধৰিব।
- চ) আহত লোকজনক ঠিয় কৰাই তুলি ধৰা হ'ল। আহত লোকজনৰ দেহটো উদ্ধাৰকাৰীজনৰ শৰীৰৰ বিপৰীতে অৱলম্বন দিয়া হ'ব।
- ছ) তাৰপিছত উদ্ধাৰকাৰীজনে আহতলোকজনৰ কাষৰ ভাগটো নিজৰ সন্মুখৰ ফালে ল'ব আৰু আহত লোকজনৰ যিকোনো এখন হাতৰ মনিবন্ধত ধৰিব আৰু উদ্ধাৰকাৰীজনৰ আনখন হাতেৰে কান্ধৰ ওপৰেৰে পাৰ কৰি নিব।
- জ) তাৰপিছত উদ্ধাৰকাৰীজনে তলৰ অংশটো বান্ধিব আৰু আহত লোকজনৰ কান্ধদুখন তুলি ধৰিব, উদ্ধাৰকাৰীজনৰ এখন হাত আহত লোকজনৰ দুভৰিৰ মাজেৰে সুমুৱাই দিব আৰু আনখন হাতেৰে লোকজনৰ মনিবন্ধত ধৰিব।
- ঝ) এতিয়া উদ্ধাৰকাৰীজনে দুৰ্ঘটনাত পতিত লোকজনক তুলি ল'ব আৰু পৰিবহন কৰিব।

২.১.৫ চুঁচৰি উদ্ধাৰ (Rescue Crawl) :

এই পদ্ধতিটো তেতিয়া প্ৰযোজ্য যেতিয়াই আহত লোকজনক অচেতন অৱস্থাত ধোৱাৰে পূৰ্ণ কোঠালীত নাইবা লৰচৰ কৰিবলৈ সুবিধা নথকা আৱদ্ধ ঠাইত পোৱা যায় নাইবা আহত লোকজন খুব গধুৰ হয়।

পর্যায় : (Steps) :

- ১) আহতলোকজনক পিঠিৰ মূৰাকৈ লাহেকৈ ঘূৰাই দিয়ক আৰু তেওঁৰ দুয়োখন হাতৰ মনিবন্ধত তিনিকোণীয়া বেন্দেজেৰে নাইবা ৰুমালেৰে নাইবা গামোছাৰে বান্ধক।
- ২) উদ্ধাৰকাৰীজনে আহতলোক কেইজনৰ মূৰবোৰৰ মুখামুখিকৈ দুভৰি ফাঁক কৰি আঁঠু কাঢ়ি বহিব আৰু তেওঁলোকৰ হাতেৰে গঠন কৰা গাঠিবোৰৰ জৰিয়তে মূৰবোৰ সঠিক বাৱে স্থাপন কৰক। দুৰ্দশাগ্ৰস্ত লোক কেইজনে নানামিৰ বা পুনৰ আহত নহবৰ কাৰণে তেওঁলোকৰ ডিঙি আৰু মূৰবোৰ এখন হাতৰ তলুৰাবোৰ ধৰি ৰাখক।
- ৩) উদ্ধাৰকাৰী বগুৰাই আগলৈ যাব ; তেওঁলোকৰ হাত আৰু আঁঠুৰে মাটিৰ ওপৰেদি আহত সকলক আগলৈ টানি থাকিব।

২.১.৬ তলৰ মহলালৈ খত-খতিৰে নিয়া (Removal Downstairs) :

দুৰ্ঘটনাগ্ৰস্তজন যদি ওপৰ মহলাৰ মজিয়াত থাকে কিন্তু তেওঁক খত-খতিৰ জৰিয়তে তললৈ নমাই নিয়াৰ অৱস্থা নাথাকিলে এই পদ্ধতিটো প্ৰযোজ্য। তলত উল্লেখ কৰা বিশেষ কাৰ্য্যব্যৱস্থাবে দুৰ্গতজনক উদ্ধাৰ কৰিব পাৰি :-

দুৰ্গতজনক তলৰ মহলালৈ নিবলৈ হলে - দুৰ্গতজনক তেওঁৰ পিঠিৰ ওপৰত দীঘলকৈ শূৰাই ধৰক আৰু হাতদুখন টানকৈ বান্ধক। খত-খতিৰ ফাললৈ তেওঁৰ মূৰটো পোনাই লৈ উদ্ধাৰকাৰীয়ে আহতজনৰ বাউসীৰ তলত নিজৰ বাহু ৰাখিব যাতে তেওঁৰ মূৰটো উদ্ধাৰকাৰীৰ বাহুত থাকে আৰু তেওঁক লাহে লাহে তলৰ মহলালৈ নিয়ক।

২.১.৭ পালজৰিৰে টনা (ধেনুভিৰীয়া) (Bowline Drag) :-

কোনো দুৰ্গতক যেতিয়া কোনো ঠেক বা আৱদ্ধ ঠাইত পোৱা যায় তেতিয়া এই নিয়মটো উপযোগী হয়। দুৰ্গতজনৰ পিঠিৰ ফালে বগৰাই দি হাত দুখন তিনিকোনীয়া বেণ্ডেজকাপোৰ, গামোচা, ৰুমাল আদিৰে বান্ধক।

- ১) ১৫ ফুট (৪.৫ মিটাৰ) দৈৰ্ঘ্যৰ ককালত মেৰিয়াই লোৱা জৰি বা ৪০ ফুট (১২ মিটাৰ) দৈৰ্ঘ্যৰ মেৰিওৱা জৰি ব্যৱহাৰ কৰক আৰু প্ৰতিটো মূৰত গাঠি হোৱাকৈ পাল জৰিৰে টানকৈ বান্ধক।
- ২) এটা গাঠি দুৰ্গতজনৰ বুকুত আৰু তেওঁৰ বাউসীৰ তলত ৰাখক যাতে টানি থাকোতে তেওঁৰ মূৰটো মাটিৰ পৰা ওপৰত থাকে।
- ৩) উদ্ধাৰকাৰীয়ে অন্য এটা গাঠি তেওঁলোকৰ কাঁন্ধ আৰু বাউসীৰ তলত ৰাখিব; ইয়াৰ ফলত পিঠিৰ সোঁমাজত বা কাঁন্ধৰ মাজত একে শাৰীতে এটা গাঠিৰ সৃষ্টি হৈ গাড়ী টনা ঘোড়াৰ লেকাম এডালৰদৰে হয়।
- ৪) উদ্ধাৰকাৰীয়ে দুৰ্গতজনক বগুৱাবাই হাত আৰু আঠুৰে টানিব।

২.১.৮ বুঢ়া আঙুলিৰে চোচোৰাই নিয়া (Toe Drag) :-

এই উদ্ধাৰ পদ্ধতি তেতিয়া প্ৰয়োজন হয় যেতিয়া দুৰ্ঘটনাগ্ৰস্ত ব্যক্তিজনক এটা ঠেক ঠাইত লোৱা যায় য'ত উদ্ধাৰকাৰী প্ৰৱেশ কৰাত যথেষ্ট কঠিন হয়।

- ক) উদ্ধাৰকাৰীজন আঘাটপ্ৰাপ্তজনৰ মূৰৰ ফালে বহি তেওঁৰ বা তাইৰ ভৰি দুখন আঘাটপ্ৰাপ্তজনৰ কাষলতিৰ মাজত সুমুৱাই ধৰা হয়।
- খ) উদ্ধাৰকাৰীজনে দুয়োখন হাত মুকলিকৈ ৰাখি তেওঁ বা তাইক নিজকে পিছলৈ টানি আৰু একে সময়তে আঘাটপ্ৰাপ্তজনৰ কাঁন্ধত ধৰি চোচোৰাই টানি আনে।

২.২ দুজনতকৈ অধিক উদ্ধাৰকাৰী (More than Two Rescuers) :-

উদ্ধাৰকাৰ্য্য দুজনতকৈ অধিক উদ্ধাৰকাৰী থাকিলে এই পদ্ধতি প্ৰয়োগ হয়।

২.২.১ দুখন হাতৰ আসন (Two-Handed Seat) :-

দুজন উদ্ধাৰকাৰীয়ে মুখামুখি হৈ আঘাটপ্ৰাপ্তজনৰ একেফালে থাকি তললৈ বেকা হৈ উদ্ধাৰকাৰীজনে বা জনীয়ে হাতখন আঘাটপ্ৰাপ্তজনৰ পিছফালেৰে কান্ধৰ তলেৰে নি টানকৈ তাৰ বা তাইৰ কাপোৰত ধৰিব লাগে।

আঘাটপ্ৰাপ্তজনৰ পিছফালটো অলপ উঠাই উদ্ধাৰকাৰীজনে হাতখন আঘাটপ্ৰাপ্তজনৰ কঁকালৰ তলেৰে ভৰাই দি আনজন উদ্ধাৰকাৰীৰ হাতত ভালকৈ ধৰি ডাঙি নি অলপ দূৰ কঢ়িয়াই লৈ যাব পাৰি।

২.২.২ তিনিখন হাতৰ আসন (Three-Handed Seat) :-

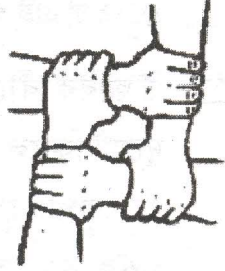
এই পদ্ধতিৰে কোনো সচেতন, বা ভাৰী বা অধিক বক্তৃষ্কৰণ হৈ থকা বা এখন ভৰিত আঘাট প্ৰাপ্ত ব্যক্তিক কঢ়িয়াই নিয়াৰ ক্ষেত্ৰত ব্যৱহাৰ কৰা হ'য়। দুজন উদ্ধাৰকাৰী মুখামুখি হৈ তেওঁলোকৰ হাতেৰে ছবিত দেখুওৱাৰ দৰে নিৰিখৰ হাত মুখ আসন তৈয়াৰ কৰা হৈছে।

২. এজন উদ্ধাৰকাৰীয়ে আঘাট প্ৰাপ্ত জনৰ হাত ভৰি বিলাক মুকলিকৈ থাকিব পৰাকৈ সহায় কৰে।
৩. উদ্ধাৰকাৰীয়ে আঘাটপ্ৰাপ্ত জনক তিনিখন হাতৰ আসনত বহোৱাত সহায় কৰে। এনেকৈ আঘাটপ্ৰাপ্ত জনক কঢ়িয়াই লৈ যোৱা হ'য় আৰু উদ্ধাৰকাৰী সকলে আঘাট প্ৰাপ্ত ব্যক্তিজনক বা জনীৰ আঘাটপ্ৰাপ্ত অংশক সহায় কৰে।

২.২.৩ চাৰিখন হাতৰ আসন (Four-handed Seat) :-

এই পদ্ধতিৰ জৰিয়তে দুৰ্ঘটনাত পতিত হোৱা অথচ কোনো ধৰণৰ আঘাট প্ৰাপ্ত নোহোৱা ওজনযুক্ত ব্যক্তিৰ ক্ষেত্ৰত উদ্ধাৰ কাৰ্য্যত ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

১. দুজন উদ্ধাৰকাৰী মুখামুখি কৈ ছবিত দেখুওৱাৰ দৰে তেওঁলোকৰ হাত কেইখন অৱস্থান কৰাই চাৰিখন হাতৰ আসন তৈয়াৰ কৰা হয়।

২. উদ্ধাৰকাৰীয়ে আঘাটপ্ৰাপ্তজনক তেওঁলোকে তৈয়াৰ কৰা চাৰিখন হাতৰ আসনত বহুৱাই সহায় কৰে।

আঘাটপ্ৰাপ্তজনৰ এখন বা দুয়োখন হাত উদ্ধাৰকাৰী জনৰ ডিঙিত ভালকৈ মেৰিয়াই লয়। এনেকৈ উদ্ধাৰকাৰীজনৰ আঘাটপ্ৰাপ্ত জনক কম দুৰত্ব কঢ়িয়াই লৈ যায়।

২.২.৪ আগতে আৰু পাছত ল'বলগীয়া পদ্ধতি (Fore and Aft Method) :-

এজন আঘাটপ্ৰাপ্ত ব্যক্তি যিজনে পেটত আঘাট পায় আৰু চলাচল কৰিব নোৱাৰে তেনে ব্যক্তিৰ উদ্ধাৰ কাৰ্য্যত এই পদ্ধতি ব্যৱহাৰ হয়। উদ্ধাৰকাৰীয়ে আঘাট প্ৰাপ্তজনক তেওঁৰ বা তাইৰ পিছফালে থিয় কৰাই লয়। আনজন উদ্ধাৰকাৰীয়ে আঘাটপ্ৰাপ্ত জনক দাঙি নি উদ্ধাৰকাৰীজনৰ পিছত বহাই দিয়ে। আঘাটপ্ৰাপ্ত জনে পিছফালৰ পৰা দুয়োখন হাতেৰে ভালকৈ ছবিত দেখুওৱাৰ দৰে সাবটি লয়। আনজন উদ্ধাৰকাৰীয়ে দুয়োখন ভৰি তেওঁৰ হাতৰ মাজত লৈ আঘাটপ্ৰাপ্তজনক কঢ়িয়াই লৈ যায়।

২.২.৫ দুজন মানুহৰ গাত ভৰ দি আহত জনক কঢ়িওৱা ব্যৱহাৰ
(Two-Person Human Crutch) :-

□ যেতিয়া মানুহ এজন আহত হৈ সচেতন অৱস্থাত আছে, কিন্তু খোজ খাঢ়িব নোৱাৰে তেতিয়া এই পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা যায়।

□ উদ্ধাৰকাৰীয়ে আঘাতপ্ৰাপ্তলোক জনৰ দুয়োটাফালে তেওঁলোকৰ অৱস্থান লওঁক। আঘাতপ্ৰাপ্ত লোকজনৰ বাহুটো কান্ধৰ ওপৰেদি লওঁক আৰু আনখন হাতেদি আঘাত প্ৰাপ্ত লোকজনৰ হাতত ধৰক।

□ উদ্ধাৰকাৰীসকলে তেওঁলোকৰ হাতেৰে কাপোৰ কানি সুলকি পৰিব নোৱাৰাকৈ আঘাত প্ৰাপ্তজনৰ ককালত ধৰক আৰু গাত ভৰ দি আহিব পৰাকৈ সহায় কৰক।

৩.১ কাপোৰেৰে কঢ়িয়াই লৈ যোৱাৰ ব্যৱস্থা (Clothes Lift) :-

আঘাতপ্ৰাপ্ত ব্যক্তিজনক যেতিয়া এনে এটা অৱস্থাত পোৱা যায় যে আঘাতপ্ৰাপ্ত লোকজনে নিজে লৰচৰ কৰিব নোৱাৰে আৰু আঘাত প্ৰাপ্তজনক নিবলৈ উদ্ধাৰকাৰী সকলৰ সেই সময়ত কোনো সা-সৰমজাম নাই তেনে ক্ষেত্ৰত এই পদ্ধতিটো প্ৰযোজ্য হয়।

এই ব্যৱস্থাটোৰ বাবে চাৰিজন মানুহৰ আৱশ্যক হয়। আঘাতপ্ৰাপ্ত লোকজনৰ উভয় ফালে কান্ধ আৰু উৰুৰ কাষত দুজনকৈ উদ্ধাৰকাৰীয়ে

আঠুকাটি লগুঁক আৰু আঘাত প্ৰাপ্ত লোকজনক পিছফাল কৰি ঘূৰাই লগুঁক।

উদ্ধাৰকাৰী সকলে আঘাত প্ৰাপ্তজনৰ কাপোৰত ধৰক। এখন হাতেৰে ডিঙিৰ পিছফালে আঘাতপ্ৰাপ্তজনে পিন্ধিথকা চাৰ্ট বা পোছাকৰ কলাৰত ধৰক আৰু আনখন হাতেৰে নিজৰ ফালৰ কাপোৰত ধৰক। উদ্ধাৰকাৰীয়ে আঘাতপ্ৰাপ্ত জনৰ উৰুৰ কাপোৰত ধৰিব আৰু একে সময়তে আঘাতপ্ৰাপ্তজনৰ বাহু নিয়ন্ত্ৰণত ৰাখিব। আনখন হাতেৰে আঘাত প্ৰাপ্ত লোকজনৰ পায়জামা, পেণ্ট বা পোছাকত ধৰি আঘাত প্ৰাপ্তজনৰ ভৰি দুখন দাঙি ধৰক। এনেদৰে উদ্ধাৰকাৰী সকলে কম দুৰত্বলৈহে যাত্ৰা কৰিব পাৰে।

৩.২ কম্বলেৰে ওপৰলৈ তুলি অনা (Blanket Lift) :-

এই পদ্ধতিটো তেতিয়া প্ৰযোজ্য হ'ব যেতিয়া উদ্ধাৰকাৰী সকলে আঘাত প্ৰাপ্তজনক কঢ়িয়াবলৈ কোনো ষ্ট্ৰেচাৰ নাথাকিব। অথচ আঘাত প্ৰাপ্তজনৰ জটিল অৱস্থাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি তেওঁক শুই থকা অৱস্থাত স্থানান্তৰিত কৰিব লাগিব।

- আঘাতপ্ৰাপ্ত জনৰ সমান্তৰালকৈ কম্বলখন মাটিত পাৰি ইয়াৰ প্ৰস্থৰ আধাখিনিলৈকে মেৰিয়াই লৈ আঘাতপ্ৰাপ্তজনক সাৱধানতাৰ নিজৰ দিশলৈ ঘূৰাই আনক।
- কম্বলেৰে মেৰিয়াই লোৱা অংশটো আঘাতপ্ৰাপ্তজনৰ ওচৰত পাৰি দিয়ক আৰু মেৰিয়াই নোলোৱা অংশটো তেওঁলোকৰ পিঠিত ধীৰে ধীৰে পাৰি লগুঁক।

- মেৰিয়াই লোৱা অংশটো সাৱধান ভাৱে খুলি লগুঁক যাতে আঘাত প্ৰাপ্তজনৰ কস্মলখনৰ সোমাজতে অৱস্থান কৰে।
- কস্মলখনৰ দুইমুৰ আঘাত প্ৰাপ্তজনৰ দেহৰ বিপৰীতে মেৰিয়াই লগুঁক, আঘাত প্ৰাপ্তজনৰ দুই কাষে দুজন উদ্ধাৰকাৰীয়ে ধৰি কঢ়িয়াওক আৰু আঘাত প্ৰাপ্তজনৰ মুৰ, কান্ধ, উৰু তথা ভৰি দুখনক ঠেকা দি ৰাখক।

অধ্যায় - ৩

ধ্বংসপ্রাপ্ত ভৱনত প্ৰবেশ কৰাৰ আগতে লবলগীয়া সাৱধানতা

Precautions Before Entering the Damaged Building; :

- ভৱনটোৰ গঠন আৰু ধ্বংসপ্রাপ্ত অংশবোৰলৈ লক্ষ্য কৰক।
- বেৰবোৰৰ ক'ৰবাত কিবা ভেজা দিব লাগিব নেকি চাওঁক।
- ক্ষতিগ্ৰস্ত ঘৰটোৰ আহিলাপাতি আদিৰ পৰা কিবা বিপদ হব পাৰে নেকি চাব।

ধ্বংসপ্রাপ্ত ঘৰটোত প্ৰবেশ কৰাৰ সময়ত লব লগা আগতীয়া সাৱধানতা (Precautions when Entering the Damaged building):

- হেল্‌মেট ব্যৱহাৰ কৰক।
- যোৰ বান্ধি কাম কৰক।
- সম্ভাৱ্য শব্দ আদি শুনি ল'ব।
- সংকেত ব্যৱহাৰ কৰক।
- ঘৰটো ধ্বংস প্রাপ্ত বেৰ বা ভাঙি যোৱা আৱদ্ধ দুৱাৰ / হালি থকা দুৱাৰ আদি নুচুব বা লৰচৰ নকৰিব।
- পৰি থকা সকলো মুক্ত তাঁৰকে সজীৱ বুলি ধৰি ল'ব।

ধ্বংস প্রাপ্ত ঘৰটোৰ ভিতৰত ঘূৰা-ফিৰা কৰোতে লবলগীয়া আগতীয়া সারণনত (Precautions Whilst Moving Inside the Damaged Building) :

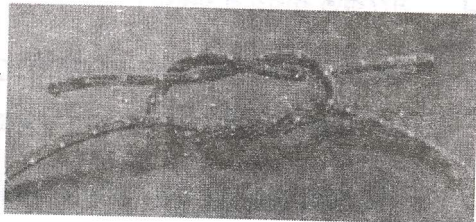
- জুই নজ্বলাব।
- বেৰৰ ওচৰত থাকিব।
- চলা ফিৰা কৰোতে সারণন হ'ব।
- ধ্বংসপ্রাপ্ত অংশবোৰৰ পৰা ওলমি বা ওলাই থকা কোনো বস্তুকে নাটানিব।

৪.১ দুই ভাজ যুক্তকৰণ (ডবল চীট বেণ্ড)(Double Sheet-Bend):

বেলেগ বেলেগ সামগ্ৰীৰে প্ৰস্তুত কৰা বা আকাৰত ডাঙৰ সৰু হোৱা বচীৰ ক্ষেত্ৰত তাক যোৰা দিয়াৰ বাবে এই ব্যৱস্থাৰ প্ৰয়োজন আহি পৰে। এনে কৰিলে বচীডাল একেডাল বচীৰ দৰেই হৈ পৰে। তাকে কৰিবলৈ যাওঁতে ডাঙৰ বচীডালৰ এটা মূৰত সৰু বচীডালৰ এটা মূৰ গাঠি দি সৰু বচীডালৰ আনটো মূৰ পুনৰ আগৰ গাঠিটোলৈকে পকাই পকাই ঘূৰাই আনক আৰু দেখাত দুয়োটা অংশকে একে ডাঠৰ কৰি লওঁক।

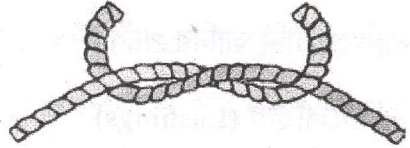
৪.১ চেয়াৰ গাঠি (Chair knot)

ই যাকো উদ্ধাৰ কাৰ্য্যত ব্যৱহাৰ কৰা হয় আৰু পাচত বচীডাল সহজেই আগৰ অৱস্থালৈ আনিব পাৰি।

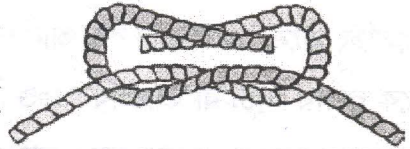

এজন মানুহক ওখৰ পৰা তললৈ ওলোমাই নমাই দিয়াৰ বাবে চেয়াৰ গাঠি ব্যৱস্থা কৰা হয়। ৰচীডালৰ প্ৰায় মাজভাগত খামুছি ধৰি বাওঁহাতখনৰ তলুৱা তলত আৰু

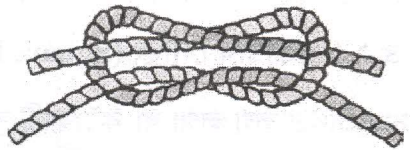
সোঁহাতখন তলুৱা ওপৰত ৰাখক, গাঠি তৈয়াৰ হ'ল। এতিয়া ফাঁছ এটা তৈয়াৰ কৰি (ঘড়ী কাঁটাৰ

বিপৰীতে) বাওঁহাতখন ওপৰলৈ আনক; এতিয়া গাঠি এটা প্ৰস্তুত হৈ সোঁহাতখন তলত থাকিল। এতিয়া

থিয় হৈ থকা অংশটো বিপৰীত হাতৰ ফাঁচৰ মাজেৰে সৰু কাইটানি দিয়ক তেতিয়া দুটা ফাঁছ গাঠিত হ'ল

আৰু মাজত এটা গাঠিৰ সৃষ্টি হৈ ফাঁছ কেইটাক সঠিক স্থানলৈ আনিব আৰু প্ৰতিটো ফাঁছতে দুটা অংশৰ সৃষ্টি হৈ যাব আৰু চেয়াৰ গাঠি প্ৰস্তুত হ'ব।

যিবোৰ স্থানলৈ উদ্ধাৰকাৰীয়ে আঠুকাঢ়ি বা চুচৰি যাব লাগে আৰু তাৰ পৰা তেনেদৰেই ঘূৰি আহিব লাগে তেনে স্থানৰ ধ্বংসস্তুপৰ মাজৰ পৰা বা দ'ঠাইৰ পৰা আহতজনক উদ্ধাৰ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত ই সহায়ক হয়। ৰচীডালৰ এটা মুৰ এখন হাতত লওঁক, এতিয়া ইয়াক বাওঁহাতৰ তলুৱাত মেৰিয়াই ইয়াৰ আঙুলিবোৰেৰে এটা আৱশ্যকীয় জোখত ফাঁছ তৈয়াৰ কৰক আৰু সোঁহাতে ধৰি থকা মুৰটো সেই ফাঁছটোৰ মাজেৰে ওপৰলৈ সোমাই নিয়ক। দুয়োটা মুৰ টানকৈ বান্ধক। উলম্ব অংশটোৰ

তলেৰে গাঠিটো পাৰ কৰি ইয়াক খেনুভিৰিয়া কৰিও ল'ব পাৰি। ৰিং বন্ড বা কিবা বস্তু এপদত লগাইও বেজলাইন এটা প্ৰস্তুত কৰি ভাঁহি অহা ধ্বংসস্তুপৰ কিবা বস্তু, জন্তু বা মানুহৰ শৰীৰ আদি দুৰত থিয় হৈ থাকিয়ে টানি আনিব পাৰি।

৪.২ লেছিংচ (Lashings) :

লেছিং মানে “কিবা এটা বস্তু আন কিবা এটাত দৃঢ় ভাবে বান্ধি থোৱা” কে বুজায়। দুটা বা ততোধিক দণ্ড নিৰাপদ কৰি ৰাখিবলৈ এই লেছিং ব্যৱস্থাক কামত লগোৱা হয়। লেছিং সাধাৰণতে চাৰি প্ৰকাৰৰ।

৪.২.১ স্কোৱাৰ লেছিং (Square Lashing) :

সমকোণত লগ লগা বা কটাকাটি কৰা দুয়োডাল দণ্ড বান্ধিবলৈ এই ব্যৱস্থা প্ৰয়োগ কৰা হয়। শিলৰ কুণ্ডা বা খুটিটোৰ চাৰিও ফালে মেৰিয়াই এটি লঙৰ গাঠি দিয়ক আৰু ক্ৰছহেড বা লেজাৰৰ তল অংশটোত সেই গাঠি মাৰক। তেনেদৰে ছবিত দেখুওৱাৰ নিচিনাকৈ উলম্ব অংশটোৰ সৈতে শেষাংশটোক সাঙুৰি দুয়োটা দণ্ডৰ চাৰিওফালে বান্ধক। এইদৰে ৰচীডাল যিমান টান কৰিব পাৰি সিমান টানকৈ তিনি বা চাৰিবাৰ এইদৰে কৰক। এনেদৰে দুয়ো দণ্ডৰ মাজত তিনি বা চাৰিটা মেৰ দিয়ক। এতিয়া সমতলত থকা স্তম্ভত লঙৰ গাঠি মাৰি বান্ধি থওঁক।

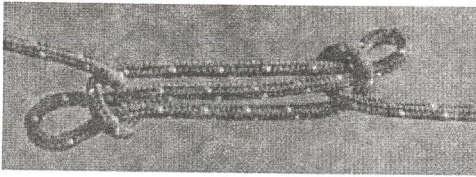
৪.২.২ ডায়েগনেল লেছিংচ (Diagonal Lashing) :

বোজা দিওঁতে বা ছাপ পৰিলে যদিহে এডাল দণ্ড আনটোৰ পৰা আতৰি যোৱাৰ সম্ভাৱনা থাকে আৰু যদিহে দুয়োটা দণ্ড এটা কোণত কটা-

কাটি কৰি থাকে তেনে অৱস্থাত ডায়েগনেল লেছিংচ পদ্ধতি লোৱা হয়। দুয়োটা দণ্ড মেৰিয়াই থকাকৈ এটা গাঠি দিয়ক, এতিয়া চাৰিটা মেৰু উলম্ব ভাবে দি সিহঁতক আতি দিয়ক। তাৰ পাছত চাৰিটা প্ৰান্তীয় ভাজ কৰক আৰু সেইবোৰ টান কৰক। এই চাৰি ভাজ বান্ধটোৰ ওপৰেৰে দুয়ো মুৰৰ মাজেৰে পাৰ কৰক। সেইবোৰ আত খাবলৈ টানক আৰু লঙৰ গাঠিৰে শেষত ইয়াৰ সমাপ্তি কৰক।

৪.২.৩ আঠটা বান্ধৰ ছবি (Figure of Eight Lashings) :

তিনিডাল দণ্ড একেলগে বান্ধি তিনি ঠেঙীয়া আকৃতি দিবলৈ এই বান্ধ দিয়া হয়; তাকে কৰোতে তিনিওটা দণ্ডৰ মাজত ঠাই এৰিব লাগে।

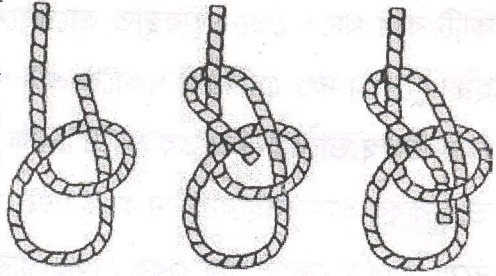
এইদৰে ৬-৮ টা মেৰ দি আঠ ফেচন পদ্ধতিৰে ওপৰলৈ মেৰিয়াই মুৰ কেইটা এক কৰিব লাগে।

বান্ধটোৰ চাৰিও ফালে মেৰিয়াই প্ৰতিডাল দণ্ডৰ মাজত দুই বা তিনিটা মেৰ দিয়ক। আৰম্ভণি দণ্ডৰ বিপৰীতে ওপৰত লঙৰ গাঠি মাৰি থওঁক।

৪.২.৪ ঘূৰণীয়া বান্ধ (Round lashing) :

যেতিয়া দুডাল দণ্ড এডাল আনডালৰ সমান্তৰাল ভাবে থাকি তেতিয়া তাক একেলগে বন্ধাৰ বাবে এই পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ইয়াক খাঁটি বান্ধ বুলিও কয়। আৰম্ভ কৰাৰ আগতে দণ্ডদুডালৰ মাজত ফাঁক ৰাখক। প্ৰথমতে এডাল দণ্ডত এটি লঙৰ গাঠি মাৰক। তাৰ পাছত আনটো মুৰেৰে আনডাল দণ্ডক সাঙুৰি ৬-৮ টা ওচৰা-ওচৰি পাক দিয়ক দুয়োটা

দণ্ডকে সামৰি। এইদৰে
 দণ্ডকেইডালৰ ওপৰলৈ ২
 বা ৩ পাক যোগ দিয়ক।
 এইদৰে বান্ধটোৰ ওপৰত
 আৰু দণ্ডদুডালৰ মাজত
 পুনৰ দুই বা তিনিপাক বচী
 মেৰিয়াই বান্ধক। ইয়াৰ পিছত
 আৰম্ভণি দণ্ডডালৰ বিপৰীতে
 পাবত লঙৰ গাঠি মাৰি থওঁক।

চতুৰ্থ অধ্যায়

ষ্ট্ৰেচাৰ (সাঙি /চাঙি) আৰু আঘাতপ্ৰাপ্তৰ পৰিবহণ (STRETCHER AND CASUALTY TRANSPORTATION) :

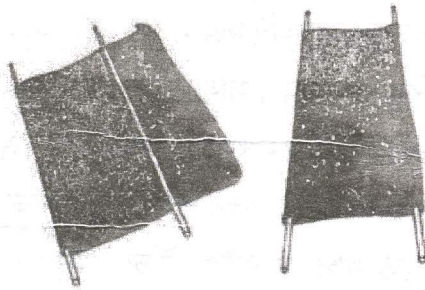
আঘাতপ্ৰাপ্তজনক অত্যন্ত সাৱধানতাৰে কঢ়িয়াই নিব লাগে যাতে আৰু অধিক জটিলতাৰ পৰা হাত সাৰিব পৰা যায়। সাধাৰণতে দেখা যায় যে আঘাতপ্ৰাপ্তজনক প্ৰশিক্ষিত উদ্ধাৰকাৰীয়ে ধ্বংসপ্ৰাপ্ত গাথনি, আবদ্ধ ঠাই অথবা যথেষ্ট বিধি পথালি থকা অসমান ঠাইৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰিব লাগে। বিভিন্ন ঠাইৰ অৱস্থাৰ সৈতে খাপ খোৱাকৈ বিভিন্ন কৌশলৰ প্ৰয়োজন হয়। আঘাতপ্ৰাপ্তজনক প্ৰাথমিক চিকিৎসা সেৱা প্ৰদান আৰু তেওঁক সঠিক ধৰণেৰে কঢ়িয়াই নিয়াৰ জ্ঞান উদ্ধাৰকাৰীজনৰ থকাটো আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ। উদাহৰণস্বৰূপে ভয়াৰ্ত অথবা জটিল আঘাতেৰে আঘাতপ্ৰাপ্তজনক উত্তাপৰ প্ৰয়োজন হয় আৰু আক্ৰান্তজনক কম্বলেৰে ঢাকি তাপ দিব পাৰি।

৫.১ মানবিশিষ্ট এম্বুলেন্স ষ্ট্ৰেচাৰ (আঘাতপ্ৰাপ্তজনক কঢ়িয়ওৱা পৰিবহন) (Standard Ambulance Stretcher) :

এম্বুলেন্সত ব্যৱহাৰ কৰা ষ্ট্ৰেচাৰ এখন দীঘলে ২.৩০ ছে.মি. আৰু ইয়াৰ কেন্দ্ৰাচখন দীঘলে ১৮০ ছে.মি., বহলে ৫৭ ছে.মি তথা মাটিৰ পৰা ১৫ ছে.মি ওখ তথা ইয়াৰ ওজন প্ৰায় ১৪ কেজি হয়।

৫.২ আকস্মিক পৰিস্থিতিত প্ৰয়োজন হোৱা ষ্ট্ৰেচাৰ নিৰ্মাণ (Improved Stretcher Preparation) :

গ্ৰামাঞ্চল অথবা অত্যন্ত জৰুৰীকালীন সময়ত উদ্ধাৰকাৰীসকলে মান বিশিষ্ট ষ্ট্ৰেচাৰ এখন প্ৰায়ে বিচাৰি নাপায়। এনেকুৱা পৰিস্থিতিত স্থানীয় ভাবে উপলব্ধ হোৱা সমলৰ পৰাই ষ্ট্ৰেচাৰ সজাব পৰা যায়।

দুটা বা তিনিটা চোলা অথবা ডাঠ সামগ্ৰী সংগ্ৰহ কৰক। দুডাল সমান দীঘল বাহৰ মাৰি চোলা কেইটাৰ মাজেৰে সুমাই দিয়ক। দুয়োডাল মাৰিক পৃথকে ৰাখিবলৈ সৰু বাহৰ টুকুৰা দুয়োটা মুৰটেই

বান্ধি লগুঁক — ষ্ট্ৰেচাৰখন বনোৱা হৈ গ'ল।

দুডাল ধাম / চেনীৰ বস্তা (থৈলা) যোগাৰ কৰক। বস্তা দুখনৰ দুয়োটা মুৰকে (লম্বীয় ভাবে) সৰু বিন্ধা কৰি দুডাল মাৰি সুমাই দিয়ক। ষ্ট্ৰেচাৰ বনোৱা হৈ গ'ল।

কাঠৰ তক্তা, খেৰেৰে ঢকা দৰ্জা অথবা কাপোৰকো ষ্ট্ৰেচাৰ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।

চাৰপাই (ৰচীৰ খাটিয়া বা খাট)কো ষ্ট্ৰেচাৰ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।

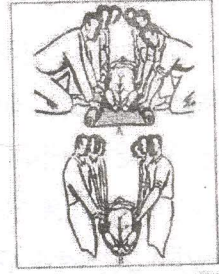
৫.৩ ষ্ট্ৰেচাৰ পৰিবাহক (Stretcher Carriage) :

দুডাল দণ্ডৰ মাজত একে উচ্চতাৰ চাৰি গৰাকী পৰিবাহকে ষ্ট্ৰেচাৰ এখন কঢ়িয়াই নিব পাৰে। ষ্ট্ৰেচাৰখন হাতেৰে অথবা কান্ধেৰেও কঢ়িয়াব

পাৰে। বাধা নথকা সমভূমিত এইখন কঢ়িয়াবলৈ দুজন পৰিবাহকেই যথেষ্ট।

৫.৪ চাৰিগৰাকী ষ্ট্ৰেচাৰ পৰিবাহকেৰে উঠোৱা (Four Stretcher Bearer Loading)

আঘাতপ্ৰাপ্তজনৰ প্ৰায় ১ মি. দূৰত্বত ষ্ট্ৰেচাৰখন ৰাখক। আঘাতপ্ৰাপ্তজনৰ এটাফালত তিনিজন আৰু আনটো ফালত এজন উদ্ধাৰকাৰী থাকি তিনিওজনৰ আঠুৰ ওপৰত আঘাতপ্ৰাপ্তজনক দাঙি ধৰি তেওঁলোকৰ ফাললৈ নিব। চতুৰ্থ উদ্ধাৰকাৰীজনে কষলেৰে সৈতে ষ্ট্ৰেচাৰখন সাজু কৰি আক্ৰান্তজনৰ তলত ইয়াক স্থাপন কৰিব। ইয়াৰ পিচত চাৰিওফালে মিলি আক্ৰান্তজনক ষ্ট্ৰেচাৰখনলৈ নমাই আনিব। আক্ৰান্তজনৰ ভাৰসাম্যহীন অৱস্থাৰ পৰা হাত সাৰিবলৈ উদ্ধাৰকাৰী কেইজনে উভয়ে একে সময়তে ষ্ট্ৰেচাৰখন দাঙি থাকিব।

৫.৫ দুগৰাকী ষ্ট্ৰেচাৰ পৰিবাহকেৰে উঠোৱা (Two Stretcher Bearer Loading) :

দুগৰাকী পৰিবাহক ষ্ট্ৰেচাৰখন সাজু কৰি আঘাতপ্ৰাপ্তজনৰ সমান্তৰালকৈ ইয়াক স্থাপন কৰিব। দুয়োগৰাকী উদ্ধাৰকাৰীয়ে আঘাতপ্ৰাপ্তজনৰ ভৰি আৰু হাতৰ পিনে থিয় হৈ উভয়ে একেলগে আঘাতপ্ৰাপ্তজনক দাঙি লৈ ষ্ট্ৰেচাৰত উঠাব।

৫.৬ আঘাতপ্ৰাপ্তজনক ষ্ট্ৰেচাৰলৈ (গাড়ীলৈ) নিৰাপদে কঢ়িওৱা (Securing the Casualty to a Stretcher) :

সমতলভূমিত ষ্ট্ৰেচাৰেৰে সমান্তৰাল ভাবে কঢ়িয়াই নিয়াৰ ক্ষেত্ৰত আঘাতপ্ৰাপ্তজন ওপৰৰ পৰা তললৈ পিচলৈ পৰাৰ কোনো ভয় নাথাকে

যদিও অসমান অঞ্চলত পিচলি পৰাৰ পৰা হাত সাৰিবলৈ তেনেকুৱা আঘাতপ্ৰাপ্তক নিৰপদে কঢ়িওৱাৰ প্ৰয়োজন। কেতিয়াবা কেতিয়াবা আঘাতপ্ৰাপ্তজনক ষ্ট্ৰেচাৰেৰে সৰ্বনিম্ন মহলাৰ পৰা ওপৰলৈ, ওপৰৰ মহলাৰ পৰা তললৈ অথবা ওখোৰা মোখোৰা অঞ্চলেৰে কঢ়িয়াব লগা হয়। তেনেকুৱা পৰিৱেশত ষ্ট্ৰেচাৰ পৰিবাহক কেইজনে উজুতি খোৱাৰ ফলত ষ্ট্ৰেচাৰেৰে কঢ়িওৱা আঘাতপ্ৰাপ্তজনো উজুতি খাব পাৰে। ষ্ট্ৰেচাৰখনৰ সো-মুৰ অংশৰ হেঙেলডাল লঙৰ যুৱলিৰে বান্ধি ৰচিডাল প্ৰায় এক ইঞ্চিমান পাৰ কৰি আঘাতপ্ৰাপ্তজনৰ বুকুৰ ওপৰেৰে ৰচিডাল এপাক ঘূৰাই ষ্ট্ৰেচাৰৰ তলেৰে পাৰ কৰি পিচলা গাঠি মাৰিব লাগে। ৰচিডালৰ দ্বিতীয় আৰু তৃতীয় পাকটো দেহৰ বাকী অংশত মাৰিব লাগে। তৃতীয় পাকটো আঠৰ তলত হোৱাটো বাঞ্ছনীয়। ভৰিৰ পতা আৰু গাঠি ৰচীৰে নিৰাপদজনক ভাবে বান্ধিব লাগে। ৰচীডালৰ শেষ প্ৰান্তটো হেঙেলৰ সৈতে বান্ধিব। এনেকুৱা কৰিলে আঘাতপ্ৰাপ্তজন ষ্ট্ৰেচাৰৰ ওপৰত নিৰাপদ হব।

আগতীয়া সাৱধানতা (Precautions) : ঃ নিৰাপদ ভাবে বান্ধিবলৈ ৰচীডাল খুৱ জোৰেৰে বান্ধিব নালাগে। কাৰণ তেনেকুৱা ক্ষেত্ৰত জখম হোৱা অংশটো আঘাতপ্ৰাপ্ত হোৱাৰ উপৰিও উশাহ-নিশাহ লোৱাত বাধা জন্মাব পাৰে।

ষ্ট্ৰেচাৰখন ক্ৰমাৎতৰে ওপৰলৈ নিয়াৰ সময়ত আঘাতপ্ৰাপ্তজনৰ ভৰিৰ পতা আৰু গাঠি মজবুত ভাবে বান্ধিব লাগে।

পঞ্চম অধ্যায়

পানীত ডুবা লোকৰ উদ্ধাৰ (WATER RESCUE) :

বানপানী আৰু ঘূৰ্ণীবতাহে প্ৰতিবছৰে হেজাৰ হেজাৰ লোকৰ প্ৰাণ হাৰি কৰে, পানীৰ পৰা উদ্ধাৰ সম্পৰ্কীয় দুৰ্যোগ হ'ল উদ্ধাৰকাৰীজনৰ কাৰণে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰত্যাহ্বান। উদ্ধাৰকাৰীসকল সাঁতোৰ আৰু ওপঙা সঁজুলিৰে সুসজ্জিত হ'বই লাগিব আৰু পানীত ডুবা লোকজনক উদ্ধাৰ কৰিবৰ কাৰণে তেওঁ সাঁতোৰ বিদ্যাত পাৰ্গত হব লাগিব। পানীত ডুবি যোৱা লোকসকলক উদ্ধাৰ কৰিবলৈ যোৱাৰ ক্ষেত্ৰত যাতে উদ্ধাৰকাৰীসকলে নিজকে বিপদমুক্ত হবলৈ হলে তেওঁলোকৰ সাঁতোৰবিদ্যাৰ জ্ঞান আৰু অভ্যাস থাকিবই লাগিব।

৬.১ লাইফ জেকেটৰ ব্যৱহাৰ (Use of life Jackets) :

জলোৎসাহৰ কাৰণে লাইফ-জেকেট বিলাক প্ৰয়োজন। লাইফ জেকেট ব্যৱহাৰ মানে হ'ল এক উন্নত মানৰ জীৱন ৰক্ষা সামগ্ৰী। এইবিধ সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰিলে উদ্ধাৰ কাৰ্য্যত নিজকে সুৰক্ষিত বুলি বিশ্বাস জন্মায়। লাইফ জেকেট হ'ল এবিধ পানী নসৰকা কাপোৰেৰে তৈয়াৰী; ইয়াক মিহি কপাহী সূতাৰে বোৱা হয় আৰু ইয়াৰ ওজন প্ৰায় ৪ কিলোগ্ৰাম বা ৮.৮২ পাউণ্ড। সাধাৰণতে লাইফ জেকেট জেকেটৰ দৰেই পিন্ধা হয় আৰু জেকেটটো নিৰাপদে ব্যৱহাৰ কৰিব পৰাকৈ তিনিডাল টানকৈ বন্ধা ৰচী আছে।

উন্নতমানৰ সাঁতোৰা আৰু ওপঙা সঁজুলি (Improved Swimming and Floating Aids) :

গ্রামাঞ্চলত উন্নত মানৰ প্ৰস্তুত লাইফ জেকেট নাথাকিব পাৰে বা জৰুৰীকালীন সময়ত হঠাতে পোৱা কঠিন হ'ব পাৰে। সেয়ে হলেও সাঁতোৰা আৰু ওপঙা সঁজুলিবোৰ স্থানীয় ভাবে পোৱা সামগ্ৰীৰে উন্নত কৰিব পৰা যায়।

৬.২ খালি টিন আৰু জাৰিকেনবোৰ (Empty Tins and Jerricanes):

ওপঙা সঁজুলি প্ৰস্তুত কৰাৰ কাৰণে লোৱা ব্যৱস্থাৱলী (Steps for preparing floating equipment) :

- ১) ২০ লিটাৰ সামৰ্থৰ খালি টিন।
- ২) খালি টিনৰ মুখবোৰ বন্ধ কৰক।
- ৩) ৪ ফুট (১২০ ছে.মি) আকাৰৰ দুডাল বাঁহৰ টুকুৰা সংগ্ৰহ কৰক।
- ৪) টিন দুটাক ১.৫ ফুটৰ (৪৫ ছে.মি) এক ব্যৱধানত ইটোৰ পাৰ সিটো বা উদ্ধাৰকাৰীজনৰ বুকুৰ প্ৰস্থৰ সমান দূৰত্ব স্থাপন কৰক।
- ৫) বৰ্গক্ষেত্ৰাকাৰকৈ নাৰিকল জৰীৰে মেৰিয়াই দুঠাইত বাঁহৰ মাৰিৰে খালি টিনবোৰ বান্ধক আৰু ওপঙা সঁজুলি বিধ প্ৰস্তুত কৰোঁতে যিমান সম্ভৱ সিমান টানকৈ আতি বান্ধিব।
- ৬) ই এজন মানুহক পানীত ওপঙাত সহায় কৰিব পাৰে। উদ্ধাৰকাৰীয়ে জলোৎসাহৰ ক্ষেত্ৰত সূত্ৰটো প্ৰয়োগ কৰিব পাৰে।

১৫ লিটাৰ সামৰ্থ্যৰ খালি আৰু বায়ুপূৰ্ণ জাৰিকেনবোৰকো ওপঙা সঁজুলি হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।

৬.৩ কাচৰ খালি বটলবোৰ (Empty glass bottles) :

- ১) ৭৫০ মি. লি সামৰ্থ্যৰ ৮ টা বটল সংগ্ৰহ কৰক।
- ২) বটলবোৰক বায়ুপূৰ্ণ কৰিবলৈ সিহঁতৰ মুখবোৰ পলিথিন বা পানী নসৰকা পদাৰ্থৰে বান্ধ কৰক।
- ৩) চিত্ৰত দেখুওৱাৰ দৰে ওপঙা সঁজুলি প্ৰস্তুত কৰিবলৈ (Clove hitch) লং গাঁঠি আৰু বুঢ়া আঙুলিৰ গাঁঠিটোৰ জোখাৰে প্ৰতিটো বটলৰ দুঠাইত যেনে তলি অংশ আৰু ডিঙি অংশত মেৰিয়াই টানকৈ বান্ধক। ইয়ে এজন মানুহক পানীত ওপঙি থাকিবলৈ সহায় কৰিব পাৰে।

৬.২.১ শুকান নাৰিকল (Dry Coconuts) :

শুকান নাৰিকল সংগ্ৰহ কৰক। উদ্ধাৰকাৰীজনৰ ওজন বাহন কৰিব পৰা অৱস্থালৈ নহালৈকে শুকান নাৰিকল গোটাই থাকক। সাঁতোৰা-সঁজুলি প্ৰস্তুত কৰিবলৈকে নাৰিকলৰ পৰা উলিওৱা আঁহেৰে সৈতে শুকান নাৰিকলবোৰ বান্ধি পেলাওঁক।

ই এজন ব্যক্তিক পানীত উপঙাই ৰখাত সহায় কৰিব পাৰে।

৬.২.২ বাহৰ ভূঁৰ বা ভেল (Bamboo Bundles) :

১.৫ ফুটৰ পৰা ২ ফুট (৪৫ ছেণ্টিমিটাৰৰ পৰা ৬০ ছেণ্টিমিটাৰ) পৰ্য্যন্ত দীঘল বাঁহ সংগ্ৰহ কৰক। উদ্ধাৰকাৰীৰ ওজন বহন কৰিব পৰা অৱস্থালৈ নহালৈকে বাঁহ গোটাই থাকক। সাঁতোৰা সঁজুলি প্ৰস্তুত কৰিবলৈকে

বাঁহৰ টুকুৰাবোৰ নাৰিকলৰ আঁহেৰে বান্ধক। এনে ধৰণৰ সাঁতোৰা সঁজুলিয়ে এজন ব্যক্তিক পানীত ওপঙাই ৰাখিব পাৰে।

৬.২.৩ ধাতুৰ পাত্ৰ (Metal pitcher) :

দুটা ধাতুৰ পাত্ৰ সংগ্ৰহ কৰক। পলিথিন বা পানী নসৰকা কাপোৰেৰে পাত্ৰৰ মুখখন বান্ধি দিয়ক।

১.৫ ফুট (০.৫ মিটাৰ) ব্যাসাৰ্দ্ধৰ ব্যবধানত বা উদ্ধাৰকাৰীজনৰ প্ৰস্থ অনুসাৰে পাত্ৰ দুটা পাতক।

নাৰিকলৰ আঁহৰ ৰছিৰে পাত্ৰ দুটাক ৪ ফুট (১২০ ছেণ্টিমিটাৰ) দীঘল বাঁহ দুডালৰ সৈতে যিমান পাৰি সিমান টানকৈ বান্ধক।

এইদৰেই সাঁতোৰা-সঁজুলি প্ৰস্তুত হ'ব। ই এজন ব্যক্তিক পানীত ওপঙি থকাত সহায় কৰিব পাৰে। পানীত পৰা সকলক উদ্ধাৰ কৰিবৰ বাবে উদ্ধাৰকাৰীয়ে এই পদ্ধতি গ্ৰহণ কৰিব পাৰে। ইয়াক 'পট-ওৱাটাৰ উইং' নামেৰেও জনা যায়।

৬.২.৪ মটৰৰ টিউব (Motor Tubes) :

ভাল অৱস্থাত থকা মটৰৰ টিউব সংগ্ৰহ কৰক। টিউববোৰ জীপ, ট্ৰাক, কাৰ, বাছ আদিৰ হ'ব লাগে। টিউববোৰত কোনো ছিদ্ৰ থাকিব নালাগে, টিউববোৰত বায়ু ভৰ্তি কৰক। এইদৰেই সাঁতোৰা সঁজুলি প্ৰস্তুত হ'ব। বায়ুযুক্ত টিউবে পানীত ওপঙি থকাত সহায় কৰে। পানীৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াক ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।

৬.২.৫ ৰেফট (ডুব বা ভেল) (Raft) :

বানপানী আৰু ঘূৰ্ণী বতাহৰ সময়ত পৰ্য্যাপ্ত পৰিমাণে নাও পোৱাটো

সম্ভৱ নহয়। স্থানীয়ভাবে পোৰা সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি ভূৰ বা ভেলবোৰ উন্নত কৰিব পাৰি আৰু ইয়াক (ভূৰ বা ভেল) উদ্ধাৰ কাৰ্য্য আৰু সাহাৰ্য্যৰ কামত ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।

ভাল অৱস্থাত থকা ২০০ লিটাৰ সামৰ্থ্যৰ ৪ টা খালী বেৰেল (কেৰাচিন তেলৰ বেৰেল) সংগ্ৰহ কৰক। পানী সোমাব নোৱাৰাকৈ খালী বেৰেল কেইটাৰ মুখখন টানকৈ বন্ধ কৰি দিয়ক। পানী সোমাব নোৱাৰাকৈ মুখ বান্ধি ৰখা বেৰেল কেইটা বাহৰ ফ্ৰেম (কাঠামো) এটাৰ লগত বান্ধি দিয়ক (ছবিত দেখুওৱাৰ দৰে)। ৰেফটখন যাতে ৰছিৰে ভালকৈ বন্ধ হয় আৰু ই (ৰেফটখন) যাতে মজবুত হয় তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখক।

এখন ভূৰ বা ভেল (ৰেফট)ত ৮/১০ জন লোকক নিৰাপদে কঢ়িয়াব পৰা যায়।

ব্ৰেষ্টলাইন (লাইপ -লাইন) Breast- Line (Life-Lines) :

জীৱন ৰক্ষাৰ কাৰণে জলোৎদ্ধাৰকাৰী যি সকলে পানীৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰে আৰু লাইফগাৰ্ডসকলে “ব্ৰেষ্টলাইন থ্ৰ” কেনেকৈ কৰিব লাগে তাক অনুশীলন কৰে। “ব্ৰেষ্টলাইন থ্ৰ” হ’ল জীৱন ৰক্ষাৰ কৌশল। ই পানীত ডুবা সকলক সহায় কৰি পাৰে, পানীত ডুৱাজনৰ জীৱনো ৰক্ষা কৰিব পাৰে। এই পদ্ধতিত অতিৰিক্ত সুবিধাও আছে - যেনে, যিজন ব্যক্তিয়ে লাইনটো দলিয়াই দিব তেওঁ হয়তো নাৱৰ ওপৰত ঠিয় হৈ থাকিব বা মাটিত ঠিয় হৈ থাকিব আৰু পানীত ডুব যোৱাজনক লাহে লাহে উদ্ধাৰ কৰিবলৈ সক্ষম হ’ব।

ব্ৰেষ্টলাইন থ্ৰ'ইঙৰ নিয়ম (Rules of Breast-Line-Throwing) :

ব্ৰেষ্টলাইনডাল অতি কমেও ৪০ ৰ পৰা ৬০ ফুট (১৬ মিটাৰৰ পৰা ২০ মিটাৰ) দীঘল, ৰছিডাল ১.৫ ইঞ্চি (৩.৫ ছেণ্টিমিটাৰ) ডাঠ হ'ব লাগে। আমি যি ধৰণে ডিচকাচ্ থ্ৰ কৰো বা মাছ ধৰা জাল দলিয়াও ঠিক সেই ধৰণতে (পদ্ধতিতে) ব্ৰেষ্টলাইন দলিয়াব লাগে। পাৰ্থক্য হ'ল — ব্ৰেষ্টলাইন দলিয়াওতে আমি সম্পূৰ্ণকৈ নুঘূৰো, হাতখন মেলি দিহে ৰচিডাল দলিয়াই দিও।

ষষ্ঠ অধ্যায়

উদ্ধাৰ সা-সঁজুলি (RESCUE EQUIPMENT) :

৭.১ উদ্ধাৰকাৰীৰ ব্যক্তিগত সা-সঁজুলি (Personal Equipments for Rescuer) :

হেলমেট (শিৰস্থান / কঠিন বস্তুৰ টুপি)

টৰ্চ (হাতত লৈ ফুৰিব পৰা চুঙা চাকি)

লাইফ লাইন (বুৰিব খোজা নাও / জাহাজৰ পৰা আন জাহাজ বা পাৰলৈ দিয়া জৰি – যিডাল ধৰি মানুহে জীৱন ৰক্ষা কৰিব পাৰে – জীৱনৰজ্জু)

গাম বুট (বোকাপানী খচিবলৈ পিন্ধা ৰৱৰৰ দীঘল জোতা)

লাইফ জেকেট (পানীৰ পৰা দুৰ্গতজনক উদ্ধাৰ কৰিবৰ বাবে পানীত ওপাঙি থাকিবৰ বাবে পিন্ধা চোলা)

হইছেল (সুতুলি)

৭.২ উদ্ধাৰকাৰীৰ দলীয় সঁজুলি (Team Equipments for Rescuer):

ৰচি বা জৰি - ৩ ইঞ্চিঃ (৭ ছেণ্টিমিটাৰ) ২০০ ফুট (৬১.৫ মিটাৰ)
ব্যাৰ

বান্ধিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা জৰি ১.৫ ইঞ্চিঃ ৩.৮ ছেণ্টিমিটাৰ ৪০ ফুট
(১২.৩২ মিটাৰ) দীঘল পৰিধিৰ

৬ চাচ - কৰ্ড - ইঞ্চিঃ (২.৫৪ ছেণ্টিমিটাৰ)

বেলেগ বেলেগ আটি বা মুঠিৰে সৈতে ঘূঘূৰী যন্ত্ৰ

জখলা (কাঠ/বাঁহ)

সৰু সৰু কৰ্ত্তন সাঁজুলি

প্ৰাথমিক চিকিৎসা বাকচ

পানীত পৰা ব্যক্তিক উদ্ধাৰ কৰিবৰ বাবে পানীত পেলাই দিয়া
ওপঙি থকা চকা (লাইফবয়)

চিপৰাং (ত্ৰন্বাৰ)

হাতুৰী

মানুহে নিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা চাংগী (ষ্ট্ৰেচাৰ)

কঞ্চল (ব্লেকেট)

উদ্ধাৰ কাৰ্য্যৰ প্ৰচেষ্টা সমূহ-